

Høring i Prop. 1 S (2023-2024) Statsbudsjettet 2024

Creo–forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med nesten 11.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunstfag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er scenografer, kostymedesignere eller musikkterapeuter.

Innspill til komiteen:

Et aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv er viktig for å gi den enkeltes liv et rikere og mer fullverdig innhold. Kultur bidrar også til verdiskapning, kompetanse, læring, helse og toleranse. Kunst- og kulturuttrykk har en verdi i seg selv og for seg selv. Vi er opptatt av at barn og unge skal møte en helhetlig skolehverdag og et mangfold av kulturaktiviteter i sitt oppvekstmiljø, at skolen skal gi rom for elevenes skaperkraft, og at barn og unge skal møte ulike kunstarter som grunnlag for egen dannelse.

Et av de viktigste tiltakene for å sikre en bred representativitet blant våre fremtidige kunstnere vil være å programfeste en sterkere statlig og kommunal satsing på kulturskolene. Alle barn som ønsker det, må få gå på kulturskole. I dette arbeidet er Norsk kulturskoleråd den mest sentrale aktøren, og deres arbeid må styrkes ytterligere. Meld. St. 18 (2020–2021) er et viktig utgangspunkt for dette. Meldingen er, slik den ble vedtatt i Stortinget, et sentralt styringsdokument for utvikling og kvalitet i kommuner og kulturskoler, og har kraft i seg til å bidra til en ytterligere utvikling av kulturskolene i landet, både med et talent- og skoleutviklingsfokus, men også med et søkelys på bredde, mangfold, demokrati og tilgjengelighet.

- **Det er ønskelig å få etablert et system for søkbare utviklingsmidler, administrert av Norsk kulturskoleråd, i størrelsesorden 80 millioner kroner.**

Skolen har en viktig rolle som formidler av kunnskap, ferdigheter og verdier knyttet til kunst og kultur. Kulturell kompetanse kommer til å ha stor betydning for framtidens arbeidsliv, næringsliv og samfunnsliv. Vi mener det må arbeides for å øke skoleverkets kompetanse innenfor estetikk, kunst og kultur, og at alle de humanistiske fagene framover må betraktes som en sentral del av grunnutdanningen og verdsettes høyere og styrkes ytterligere i hele utdanningsløpet.

- **Det må derfor innføre kompetansekrav for å undervise i musikk, og i kunst- og håndverk, på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7.**
- **I tråd med et bredere og mer helhetlig kunnskapssyn må det innføres følgende grunnleggende ferdigheter, i tillegg til dagens fem ferdigheter:**
 - **Læringsstrategier og motivasjon.**
 - **Sosial, kulturell og estetisk kompetanse.**
- **Grunnskolefagene musikk og kunst- og håndverk må bli fag som elevene kan komme opp i til eksamen i 10. klasse i grunnopplæringen.**

I regjeringens forslag til statsbudsjett er det flere gode tiltak som kan bidra til en bedre og mer variert skole. Vi er derfor veldig glade for at regjeringen foreslår departementet å bevilge 127 mill. kroner til

en tilskuddsordning for utstyr og læringsarenaer for mer praktisk, variert og relevant læring i skolen. Brukt riktig kan en slik ordning ikke bare gjøre rammevilkårene for praktisk, variert og relevant læring i skolen bedre, men kan også få positive konsekvenser i små og store lokalmiljø rundt skolene. Vi tenker da spesielt på frivillighetens store og letigime behov for gode og tilpassede kulturarenaer. Fornuftig prosjekterte og etablerte kulturarenaer er viktige for skolens virksomhet, men er også avgjørende for å utvikle talentene, og for å gi det frivillige og det profesjonelle kulturlivet utviklende og inspirerende rammevilkår. Det er derfor avgjørende at øvingslokaler, framføringslokaler, scener, visningsarenaer og flerbruksrom er tilpasset den bruken som foregår. Og det er viktig – og fornuftig – at det bygges og rehabiliteres etter anerkjente standarder:

- ***Internasjonale standarder som NS ISO 23591:2021 «Akustiske kvalitetskriterier for rom og lokaler til musikkøving» må legges som premiss ved prosjektering av lokaler som skal brukes til musikkformål.***

Vi håper også at forslaget om å innføre en ny åtteårig rentekompensasjonsordning med en total ramme på 8 mrd. kroner til kommunene for «investeringar i læringsarenaer og større utstyr som bidrar til mer praktisk og variert opplæring» får de tilsiktede virkningene. Vi har i noen år etterlyst dette tiltaket, da vi merket oss at det i regjeringens tiltredelseserklæring spesielt ble nevnt at regjeringen ønsket å «innføre ei rentekompensasjonsordning for investering i utstyr og areal som er tilrettelagt for praktiske fag og undervisningsmetoder».

Så har vi merket oss at regjeringen forslår å øke utstyrsstipendet for elver i videregående opplæring med 40 millioner kroner, «slik at det samla blir løyvd 160 mill. kroner til dette arbeidet i 2024». Det er bra, men vi vil oppfordre komiteen om å legge inn en merknad om at økningen også må komme elever på Musikk-, dans og dramalinjene (MDD) til gode. Spesielt musikkelevne der har svært store utgifter til nødvendig utstyr, ett musikkinstrument koster som kjønt langt over det utstyrsstipendet i dag dekker.

Vi vil også få lov til å uttrykke vår bekymring for MDD-linjenes framtid, og viser til at det i Trøndelag nå ligger på bordet et forslag om å legge ned Musikklinja ved Heimdal vgs., Musikk og Dans ved Ole Vig vgs. i Stjørdal, og Musikk og Dans ved Olav Duun vgs. i Namsos. Skulle forslaget gå igjennom, vil 75% av MDD-linjene bli utfaset, og hele fylket kan ende opp med kun to studiesteder for Musikk og Dans totalt.

Fra 2025 blir det vesentlige endringer i finansiering av universiteter og høyskoler. Det har lenge vært klart at det ville komme forslag om å gå ned fra seks til tre ulike finansierings-kategorier for høyere utdanning i Norge. Det sies at endringene ikke i seg selv vil øke eller redusere bevilgningen til hver institusjon. Men alle nye studieplasser framover vil heretter bli finansiert med et langt lavere beløp. For eksempel så vil en plass ved Norges musikkhøgskole (NMH) bli grunnfinansiert med ca. 93 000, i stedet for dagens sats på ca. 206 000. Dette innskrenker drastisk NMHs handlingsrom til å utvikle nye studier – med for eksempel større sjangermangfold, integrering av ny teknologi og styrket satsing på musikk og helse, i møte med arbeidslivets behov. Det vil også gjøre det svært vanskelig – om ikke umulig – å utvide antall studieplasser innenfor musikkterapi, ett fagfelt det er stor etterspørsel etter i både utdanningssystemet og – ikke minst – i helsevesenet. Det bekymrer oss også at Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU), foreslås lagt ned. At denne konkurransearenaen er foreslått fjernet, uten å ha et alternativ klart, er en degradering av kunstnerisk utviklingsarbeid.

- ***Creo er svært bekymret for fremtiden til de kunstfaglige utdanningsinstitusjonene, og ber komiteen ta et særlig hensyn den helt avgjørende rollen disse institusjonene spiller i Norsk kultur- og samfunnsliv. Forslaget om å legge ned PKU må avvises.***

Med vennlig hilsen

Hans Ole Rian
Forbundsleder

Creo – forbundet for kunst og kultur

Postadresse: Postboks 9007 Grønland, 0133 Oslo
Besøksadresse: Brugata 19, 0186 Oslo
Telefon: 23 10 22 10. **E-post:** post@creokultur.no
Organisasjonsnummer: 982 708 257
www.creokultur.no